

בש"פ 3757/15 - כפיר המאירי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3757/15

לפני:

כבוד השופט נ' הנדל

העורר:

כפיר המאירי

נ ג ד

המשיבה:

מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז מיום
19.5.2015 במ"ת 19166-02-15 שניתן על ידי כבוד
השופטת ד' עטר

תאריך הישיבה:

כ' בסיון התשע"ה (7.6.2015)

בשם העורר:

עו"ד אביטל (טלי) גואר; עו"ד ענת יערי

בשם המשיבה:

עו"ד נורית הרצמן

החלטה

מונח לפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, מ"ת 19166-02-15 (כב' השופטת ד' עטר), אשר
הורה על מעצר העורר עד תום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו. ביסוד הערר – התאמתה של חלופת מעצר בדמות
מעצר בית בשילוב מעצר במכינה קדם צבאית.

עמוד 1

1. כנגד העורר, יליד שנת 1994, הוגש כתב אישום ובו שני אישומים. בגדרי האישום הראשון מיוחסות לו עבירות של שוד מזוין, איומים והחזקת סכין. על פי הנטען, העורר הצטייד בסכין באורך של 16 ס"מ מבעוד מועד. הוא פגש ברחוב במתלוננת, שאותה לא הכיר, והחליט לשדוד אותה. לשם כך הצמיד את הסכין לגרונה, גרר אותה לכניסה של בניין, ואיים עליה לבל תצחק. לאחר מכן, בעודו אוחז בה מאחור, הצמיד את הסכין לבטנה ואיים לחתוך לה את הגרון. משלא הפסיקה לצעוק, סתם את פיה והפיל אותה על גבה. עוד איים להרוג שכן ששמע את הצעקות והגיע למקום. לאחר שהמתלוננת הצליחה לנוס על נפשה, נטל את תיקיה ואת ארנקיה. כתוצאה מן המעשים נפצעה המתלוננת בידה ונזקקה לטיפול רפואי. בגדרי האישום השני מיוחסת לעורר עבירה של התפרצות לבנין שאינו מקום מגורים וגניבה מתכוו, בגין פריצה למתחם בית ספר וגניבת ציוד.

2. לא נפלה בין הצדדים מחלוקת על כך שקיימות ראיות לכאורה ועילת מעצר, והדיון התמקד בסוגיית קיומה של חלופה מספקת. במסגרת התסקיר הראשון שנערך לעורר לא הומלץ על שחרור ממעצר, בהעדר בשלות להשתלב בהליך גמילה משמעותי ובהעדר חלופה העשויה להפחית מהסיכון במצבו. בהמשך לתסקיר זה, הציעו העורר ובאי כוחו חלופה המשלבת מעצר בית ביישוב בית יתיר, ושהייה בפיקוח בבית המדרש של המכינה הקדם צבאית השוכנת ביישוב. לשם בחינת חלופה זו נערכו מספר תסקירים. במסגרת התסקיר הראשון נקבע כי עולות שאלות לגבי התאמת החלופה המוצעת. בתסקיר נוסף שנערך בהמשך, הומלץ על שחרור העורר אליה, בכפוף לפיקוח של שלושה מפקחים - אחד מרבני המכינה כמפקח ראשי, אשתו וראש המכינה. בתסקיר האחרון הומלץ על הוספת אביו של העורר כמפקח נוסף.

בית המשפט המחוזי קבע כי מסוכנותו הרבה של העורר נשקפת מן המעשים המיוחסים לו ואף מן ההערכות בתסקיר. עוד קבע בית המשפט המחוזי כי החלופה המוצעת אינה הרמטית ומהודקת דיה בכדי לאיין מסוכנות זו. מכאן הערר. לטענת העורר, לא ניתן משקל מספיק לגילו הצעיר - כבן 21 שנים. עוד נטען כי החלופה שהוצעה נבחנה לעומק ונמצאה הרמטית דיה על ידי שירות המבחן, וכי נוצרה אצלו ציפייה סבירה כי ישוחרר לחלופת המעצר המוצעת. מנגד סמכה באת כוח המדינה את ידיה, בדיון שנערך לפני, על החלטתה של ערכאה קמא.

3. הסוגיה העומדת במרכז הערר היא אפוא האם בכוחה של החלופה המוצעת, המשלבת מעצר בית ומעצר במכינה הקדם צבאית, "להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור, שפגיעתם בחירותו של הנאשם, פחותה" (ראו סעיף 21(ב)(1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996). המענה לשאלה זו מורכב הן מטיב המסוכנות הקונקרטית הנשקפת מן העורר והן מאופייה של החלופה המוצעת.

כפי שפירט בית משפט קמא, המסוכנות העולה מן המעשים המיוחסים לעורר רבה. הוא הצטייד מראש בסכין, עמה יצא לרחוב. הוא לא בחל בהפעלת אלימות והמשיך במעשיו גם לאחר פציעתה של המתלוננת מן הסכין שבידו. כך גם לאחר הגעת השכן, אשר גם עליו איים העורר. משקל משמעותי יש גם לאמור בתסקיר הראשון אשר נערך לעורר, בו הוערכה רמת סיכון בינונית להישנות עבירות אלימות, שתוצאותיהן צפויות להיות ברמת פגיעה גבוהה. לנוכח מסוכנות חמורה כזו, על כל חלופה שתיבחן להיות בעלת איכות גבוהה וללא פירצות. יחד עם זאת, כפי שהענישה היא אינדיבידואלית, כך גם המעצר עד לסיום ההליכים. מצוות המחוקק היא כי חובה לתור אחר חלופה, בתנאי שבכוחה להשיג את מטרת המעצר.

בראי זה יש לבחון את החלופה שעל הפרק. כפי שציין בית המשפט המחוזי, החלופה מושא המחלוקת משלבת מעצר בית, בביתו של אחד מרבני המכינה, יחד עם שהייה בחברתו (או בחברת ראש המכינה) בבית המדרש. בבית

מדרש זה שוהים עשרות תלמידים צעירים נוספים. סיטואציה כזו מעוררת קשיים רבים, בהינתן המסוכנות הרבה האמורה לעיל. הסנגורית השליכה יהבה על רמתם הגבוהה של המפקחים שהוצעו. אין חולק על כך שהמפקחים שהוצעו ראויים, ברם, על בית המשפט לבחון לא רק את השאלה האם אלו ימלאו את חובותיהם, אלא אף את השאלה האם הפיקוח ישיג את מטרת המעצר בהיבט של העצור. לאמור, האם החלופה המוצעת – ולו תוך פיקוח ראוי – מבטיחה שמירה על תנאי השחרור. בנקודה זו הקושי בהכרעה מתחדד. מצד אחד, אין לעורר עבירות פליליות בעברו, מלבד עריקות מהצבא. ברם, לא זה עיקר. לכאורה העורר עבר עבירות חמורות ומסוכנות, כאשר לא ברור מה הדינמיקה שהביאה אותו לכך. מה שכן ברור הוא שבמעשים שתוארו טמונה מסוכנות של ממש, לא רק ברכישת הסכין וההחלטה לבצע שוד, אלא בנכונות להשתמש בסכין הלכה למעשה במהלך האירוע. לשון אחר, שהותו של העורר בבית מדרש הומה אדם, על רקע נסיבות המקרה – אינה עומדת ברף הנדרש.

בכך אין לסגור את הדלת בפני העורר. מהחלטתו של בית המשפט המחוזי עולה כי לא נשללה כל חלופת מעצר. אף אין בהחלטה זו לשלול חלופת מעצר בית תחת פיקוח מתאים של אחד משלושת המפקחים האמורים לעיל. מהחומר אף עולה האפשרות, הגם שלא הוצגה ככזו, של מעצר בית מלא בביתו של אחד מרבני המכינה. יתכן שבשל סיבות שונות חלופה זו לא מתאימה לשעות הבוקר. בהתחשב בגודל היישוב ובמגבלת השעות האמורה, אין הכרח במקרה זה שהחלופה של מעצר בית מלא תהיה בבית אחד בלבד. ניתן, במידת הצורך, לבחון למשל מעצר בית "משולב" בשני בתים ביישוב, תחת פיקוחם של המפקחים דלעיל. כאמור, יש להעניק משקל רב לזהות המפקחים, על פי התרשמות בית המשפט ותסקירי המעצר. זאת, בכפוף לכך שאחד מן המפקחים יהיה אחראי על המעבר ממקום למקום. מתווה זה עשוי להתאים יותר למקרה מאשר המנגנון הפתוח יותר שהוצע, על החסרונות שבו, שצוינו לעיל. חלופה מעין זו עשויה גם לאפשר את המשך שילובו של העורר בתכנית הלימודים במכינה, ולו באופן חלקי. אין בכך לקבוע מסמרות בנדון. כאמור, מצוות המחוקק היא כי יש להימנע ממעצר אם קיימת חלופה. איזון אחר מזה שהוצע עשוי לענות על המאפיינים הפרטניים של המקרה. זאת בנבדל מהחלופה שהוצעה, שאינה מתאימה, בוודאי בשלב זה. בכל מקרה, כל חלופה חדשה חייבת להיבחן על ידי בית המשפט הדן בהליך המעצר.

4. הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ג בסיון התשע"ה (10.6.2015).

ש ו פ ט